

Сумський державний університет

**ОСОБИСТІТЬ, СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА:  
ПРОБЛЕМИ МИНУЛОГО І СЬОГОДЕННЯ**

Матеріали  
II Міжнародної науково-практичної конференції  
У двох частинах  
Частина 2  
(Суми, 18 квітня 2016 року)



Суми  
Сумський державний університет  
2016

**Буцик І.**, студ. гр. ЕК-51  
наук. керівник – к.і.н., доц. *В.А. Нестеренко*

### **Пам'ять про війну в Афганістані\***

Навряд чи сьогодні в нашій країні знайдеться людина, яка не знає про війну в Афганістані. Хтось сам брав у ній участь, у когось там загинули родичі, у когось воювали знайомі. На випалених немилосердним сонцем безкрайніх просторах Афганістану склали голови тисячі хлопців, наших співвітчизників. Ця війна – загальна трагедія європейців і азіатів, представників багатьох народів і національностей.

У ній брали участь близько 160 тисяч громадян України, частка Сумщини становить більше трьох із половиною тисяч, не повернулися з тих боїв – 130 сумчан. У цій війні брали участь мої односельці: Гриценко Віктор, Бабій Дмитро, Шакотько Петро, Говейний Микола, Оничко Михайло, Скиба Володимир, Пата Віктор, Бур Леонід.

При виконанні бойового обов'язку загинув Оничко Михайло Олександрович, гвардії старший прапорщик, командир взводу ремонтної роти. Він народився 19 лютого 1954 р. в с. Слоут Глухівського району Сумської області. Після закінчення восьми класів освоїв професію механізатора. До лав Збройних Сил був призваний 7 травня 1972 р., служив у повітряно-десантних військах. У

---

\* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження № 0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

травні 1985 р. направлений старшим прапорщиком до Афганістану.

До того він пройшов серйозну військову підготовку, навчався в школі сержантів в м. Пренаї Литовської ССР, після чого служив у десантній частині в Арцизькому районі Одеської області. Після закінчення строкової служби вирішив зв'язати своє життя з армією. Навчався у школі прапорщиків за спеціальністю командир взводу ремонтної роти.

В Афганістані старший прапорщик М.О. Оничко на посаді командира взводу ремонтної роти 1179-го гвардійського артилерійського полку 103-ї повітряно-десантної дивізії (м. Кабул) прослужив неповних два місяці, приймав участь у багатьох бойових операціях. Остання - 17 липня 1985 р.

Похований Михайло Оничко в с. Слоут Глухівського району Сумської області. Вулиця, на якій він жив, носить його ім'я. В сільському музеї діє експозиція, присвячена пам'яті загиблого воїна-інтернаціоналіста.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21.11.1985 р. за мужність та відвагу гвардії старший прапорщик Оничко Михайло Олександрович нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно)

Інший однеселець – учасник тих подій - Гриценко Віктор Іванович народився 30 липня 1968 р. в с. Слоут Глухівського району Сумської області. Освіта вища педагогічна, навчався в Глухівському Державному Педагогічному інституті у 1985-1986 рр. Потім, у 1986 р., призваний до Збройних Сил СРСР. У 1988-1992 рр. закінчив навчання в інституті.

Батьки: Гриценко Іван Данилович, працював в колгоспі «Чапаєва» трактористом. Помер у 1987 році. Мати: Гриценко Варвара Костянтинівна, працювала у колгоспі робочою, зараз на пенсії, проживає разом з сином.

Має сестру Берегова (Гриценко) Людмила Іванівна, проживає з чоловіком і дітьми.

До армії Віктор Іванович потрапив після закінчення першого курсу інституту. Спочатку служив в Узбекистані в м. Фергана – це була учбова частина повітряно-десантних військ. Там він перебував сім місяців. Потім був направлений до Афганістану. Служив у місті Гардес, провінція Пактія в 56-й десантно-штурмовій бригаді. Спочатку на стрілецькій посаді, а потім - зам. командира взводу. Провінція Пактія знаходиться недалеко від Пакистану, це гірська місцевість. Одними із завдань була охорона військової частини, а також виїзди на бойові завдання, протидія контрабанді, яка надходила з Пакистану. Встановлювали блокпости на маршрутах караванів, задля перешкоджанню потраплянню вантажів з-за кордону.

Проживали в палатках по 27 чоловік, в яких стояли двоярусні ліжка. Першим, що довелося побачити тоді, чого не було в Радянському Союзі, це магазини, де можна було купувати за валюту (за долари) електроніку, магнітофони. На той час в Радянському Союзі був бабінний магнітофон «Маяк». А вперше, згадує Віктор Іванович, побачив касетні магнітофони «Соні» – невеличкі, відеоманітофони, електронні годинники, яких в Радянському Союзі не було.

Після війни закінчив інститут по спеціальності вчитель трудового навчання та фізики. З 1992 р. працював у Глухівському райвідділі Міністерства Внутрішніх Справ. У 2007 р. пішов на пенсію. Зараз приживає в с. Слоут. «Та війна не була потрібна нікому», - каже Віктор Іванович. «А якщо порівнювати з війною Росії на Донбасі, та Росії в Сирії – це також нікому не потрібна війна, результатом чого лише буде багато жертв. Домовляються керівники, а

правильно це чи ні – це інше питання, але як показує історія багато чого вони роблять не правильно».

У центрі села Слоут 2013 р. відкрито пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам, які загинули при виконанні військового обов'язку та померли в мирний час: Оничко Михайло, Бур Леонід, Скиба Володимир, Пата Віктор.

**Вітер А., Тарасов О.,** студ. гр. ІН-51  
наук. керівник – *В.М. Король*

### **Випробування голодних років за спогадами очевидця\***

17 травня 2015 року у місті Суми на вулиці Герасима Кондратьєва відбулося урочисте відкриття пам'ятника, присвяченого жертвам комуністичних репресій. За даними дослідників, близько 20 тисяч жителів Сумської області постраждали від комуністичного режиму. Серед них як звичайні селяни, так і робітники, культурні діячі, військові.

Історично склалося, що український народ постійно перебуває в умовах відстоювання, захисту, збереження своїх прав і свобод на рівні з іншими націями. Відмова від захисту призводить до страшних наслідків, які яскраво представлені в минулому українського народу. Саме тому в умовах побудови сучасної української держави ми маємо чітко винести ті уроки, що нам ілюструє історія під час панування на українських землях «держави комуністів».

Найтяжчим ударом по українському народу став штучно створений голод 1932-1933 рр. Нам вдалося

---

\* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».